

Leonardo da Vinci

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Izsludināts jauns projektu konkurss
- Pasniegta projektu kvalitātes balva "Spārni 2008"
- Projektu pieredze

VIAA *Leonardo da Vinci* PROGRAMMAS ZIŅAS Nr. 18

State Education Development Agency *Leonardo da Vinci* News Bulletin No. 18

AKTUĀLI

Izsludināts jauns projektu konkurss

Leonardo da Vinci programmas nodaļas organizētā semināra dalībnieki, izziņot projekta izstrādē aktuālos jautājumus

Eiropas Komisija ir izsludinājusi konkursu 2009. gada projektu pieteikumiem Mūžizglītības programmā, tostarp ES profesionālās izglītības Leonardo da Vinci apakšprogrammā. Programmu Latvijā administrē Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA).

Tāpat kā 2008. gada konkursā, arī šogad EK ir noteikusi projektu veidiem atšķirīgus pieteikumu iesniegšanas gala termiņus. Mobilitātes projektu pieteikumi iesniedzami līdz 2009. gada 6. februārim, partnerības projektu pieteikumi – līdz 20. februārim, inovāciju pārneses projektu, inovāciju attīstības un sadarbības tīkla projektu pieteikumi – līdz 27. februārim, savukārt sagatavošanas vizišu projektu pieteikumi ir iesniedzami visu gadu (vismaz 5 nedēļas pirms plānotās vizītes).

Mobilitātes, partnerības, sagatavošanas vizišu un inovāciju pārneses projektu pieteikumus jāiesniedz VIAA *Leonardo da Vinci* programmas nodaļā, savukārt inovāciju attīstības un sadarbības tīkla projektu pieteikumus – Eiropas Komisijā.

Projektus var iesniegt juridiskas personas – izglītības iestādes, kas saistītas ar profesionālo izglītību un ar apmācību, kā arī organizācijas, institūcijas un uzņēmumi, kas ir reģistrēti kādā no 33 *Leonardo da Vinci* programmas dalībvalstīm.

Mobilitātes (pieredzes apmaiņa un mācību prakse) projekti sniedz iespēju to dalībniekiem iegūt darba un dzīves pieredzi citā valstī, paplašināt redzesloku, veicināt intelektuālo attīstību un celt vispārējo profesionālo zināšanu līmeni. Tie paredzēti sākotnējo profesionālo iestāžu audzēkņiem, profesionālās izglītības speciālistiem, kā arī cilvēkiem darba tirgū.

Partnerības projekti paredzēti profesionālās izglītības iestāžu un atbalsta organizāciju sadarbības attīstīšanai, lai savstarpēju vizišu → 3. lpp.

ĪSUMĀ

Projektu un produktu datubāze ADAM

Inovāciju pārneses projektu īstenošanai kopš 2008. gada obligāta prasība ir informācijas ievietošana ADAM (*Advanced Data Archive and Management System*) datubāzē. Tās adrese tīmekļa vietnē www.adam-europe.eu.

Datubāze izveidota, lai apkopotu inovāciju pārneses projektus, tādējādi nodrošinot pieeju informācijai par projektiem un to rezultātiem.

ADAM sāka darboties 2007. gadā. Tās darbībai atbalstu sniedz Eiropas Komisija, un tā ir publiski pieejama ikvienam interesentam. ADAM datubāzi var izmantot gan kā informācijas avotu, gan kā saziņas līdzekli, popularizējot savu produktu. Konsultācijas datu ievadei datubāzē sniedz katras valsts nacionālā aģentūra.

Eiropas dārgumu krātuve

Lai veicinātu partnerības projektu rezultātu izplatīšanu, ir izveidota jauna datubāze *Eiropas kopīgā dārgumu krātuve (European Shared Treasure)*. Tajā būs pieejama informācija par visu programmas dalībvalstu apstiprinātajiem partnerības projektiem, tādējādi popularizējot partnerības projektu rezultātus un produktus.

Šī datubāze palīdzēs izglītības politikas veidotājiem un citiem interesentiem iegūt informāciju par interesējošiem projektiem un to rezultātiem.

2008. gada novembrī Florencē (Itālija) notika pirmā nacionālo aģentūru sanāksme par šīs datubāzes ieviešanu katrā valstī. Plānots, ka pilnvērtīgi jaunā projektu datubāze sāks darboties 2009. gada nogalē.

Izglītība un kultūra

Mūžizglītības programma

Spārnu godalgotie projekti – radoši un daudzveidīgi

Nu jau par labu un veiksmīgu tradīciju uzskatāms ik pa pāris gadiem īstenotais *Leonardo da Vinci* programmas projektu kvalitātes balvas konkurss „Spārni”, kas nosaukts par godu slavenajam itāliešu zinātniekam, izgudrotājam un gleznotājam Leonardo da Vinči, kura vārdu nes visa Mūžizglītības programma.

Lidošanas fenomena fascinēts, da Vinci sīki izpētīja putnu lidošanu, attēlodams to dažādos rasējumos, kā arī izmantojot par pamatu savu lidojošo mašīnu modelēšanā. Dižā mākslinieka spārnu rasējums ir vadmotīvs šim konkursam. Tas ir arī iedvesmas avots potenciālajiem projektu īstenotājiem un dalībniekiem un apliecinājums, ka ikviens – pat pārdrošākā un neticamākā – ideja ir īstenojama.

2008. gada 3. decembrī Rīgas Latviešu biedrības namā svinīgā ceremonijā tika piešķirtas ES Mūžizglītības programmas *Leonardo da Vinci* apakšprogrammas 2005. un 2006. gada projektu kvalitātes un veiksmīgāko dalībnieku balvas „Spārni 2008”. Četrām organizācijām un četriem projektu dalībniekiem tās pasniedza Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārais sekretārs Rolands Broks, Valsts sekretāra vietniece struktūrfondu jautājumos un Eiropas lietās Lauma Sika un Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) direktore Dita Traidās.

Kvalitātes balvas konkursā bija aicināti piedalīties 2005. un 2006. gada mobilitātes projektu īstenotāji un projektu dalībnieki no visas Latvijas. Pieņemtie mobilitātes projekti aptver daudzveidīgas jomas – izglītību, sociālo darbu, pārtikas ražošanu, arhitektūru, bērnu aizsardzību, mākslas nozari, viesmīlības servisu, būvniecību, galdniecību un datorsistēmas.

Konkursa dalībnieki tika vērtēti divās nominācijās: *Mobilitātes projektu kvalitātes balva “Spārni 2008”*, ko pasniedz par kvalitatīvu projektu un dalībniekam par veiksmīgu dalību projektā.

Leonardo da Vinci kvalitātes balvu par teicamiem projekta rezultātiem saņēma:

- P. Stradiņa veselības un sociālās aprūpes koledža par projektu „Sociālās aprūpes studentu praktisko iemaņu un prasmju pilnveidošana vecu ļaužu un invalīdu ilgstošajā aprūpē Vācijā”;
- Arhitektūras veicināšanas fonds par projektu „Jauno arhitektu stažēšanās Eiropas arhitektu birojos II”;
- Skrundas arodvidusskola par projektu „Audzēkņu profesionālo iemaņu un prasmju pilnveide Slovēnijā”;
- biedrība “Bērnu un jauniešu uzticības tālrunis” par projektu „Bērnu uzticības tālrunis kā bērnu tiesību aizsardzības sistēmas sastāvdaļa”.

Veiksmīgākie projektu dalībnieki:

- Nadežda Vasiļjeva (Latgales Transporta un sakaru tehniskās skolas projekts “Vācu mācību firma kā jauna profesionālā mācību koncepcija: menedžmenta apgūšana”);
- Raimonda Miežite (Latvijas Multiplās sklerozes asociācijas projekts “Invalīdu atbalsta grupu vadītāju pieredzes apmaiņa”);

Spārni kopš seniem laikiem ir brīvības simbols. Tie paceļ nebijušos augstumos, paplašina redzesloku, izmaina mūsu priekšstatus par dzīvi un vienam par otru, aiznes tālumā un dod iespēju atgriezties mājās. Cilvēks vienmēr apbrīnojis putnu dzīvi, neskaitāmas teiksmas stāsta par cilvēka alkām kaut mirkli redzēt pasauli no putna lidojuma... Izmēģināsim, arī mūsdienās, kad zinātnes un tehnikas attīstība mums dod iespēju paraudzīties uz zemi no augšas, spārni nezaudē savu simbolisko jēgu un nozīmi. Ne velti saka, ka ikvienai radošai idejai ir spārni, citādi tā nespētu pastāvēt un īstenoties.

- Jānis Mežinieks (Jaunaglonas arodvidusskolas projekts “Profesionālo prasmju un personības kompetences attīstīšana kvalifikācijas praksē Nīderlandē”);
- Baiba Liepiņa (Rīgas pārtikas ražotāju vidusskolas projekts „RPRV pavāru prasmju un iemaņu uzlabošana ES valstīs”).

„Konkurss „Spārni” jau kļuvis par tradīciju un patīkamu sacensību. Projektu īstenotāji un dalībnieki labprāt līdzdarbojas šīs tradīcijas kopšanā, un lielā atsaucība dalībai konkursā norāda uz veselīgu attieksmi pret konkurenci. Savukārt mēs, šos projektus administrējošā iestāde, varam būt

Leonardo da Vinci programmas nodaļas vadītāja D. Dilāne mudina balvas saņēmējus no biedrības „Bērnu un jauniešu uzticības tālrunis” dalīties ar kādu nozīmīgu projektā gūtu atziņu

VIAA direktore D. Traidās pasniedz balvu Skrundas arodvidusskolas direktorei Rūtai Eļķei

gandarīti par paveikto un droši šo tradīciju turpināt," svinīgajā pasākumā uzsvēra VIAA direktore Dita Traidās.

Šis bija jau trešais nacionālais *Leonardo da Vinci* projektu kvalitātes balvas konkurss „Spārni”. VIAA *Leonardo da Vinci* programmas nodaļa to rīko kopš 2004. gada reizi divos gados. Ik gadu konkursu par kvalitatīvāko projektu rīko arī Eiropas Komisija, uz kuru Latvija virza tieši „Spārnu” konkursā izvērtētos labākos projektus.

„Dalība *Leonardo da Vinci* programmas mobilitātes projektos dod daudzveidīgas iespējas piedalīties praksē un pieredzes apmaiņas braucienos uz kādu no Eiropas valstu profesionālās izglītības iestādēm un uzņēmumiem. Šādu braucienus laikā dalībnieki gūst jaunas zināšanas un iemaņas, paplašina redzesloku, gūst jaunus kontaktus. Turklāt katrs projekts ir vienreizējs, radošs un vērtīgs. Šis unikālās pieredzes dēļ ir vērts ieguldīt domas, laiku un darbu, lai tas izdotos,” ir pārliecināta VIAA *Leonardo da Vinci*

Kvalitatīvāko projektu vadītāju, veiksmīgāko projektu dalībnieku, kā arī IZM un VIAA pārstāvju kopbilde pēc svinīgās balvas pasniegšanas

programmas nodaļas vadītāja Dagnija Dilāne.

Izmantojot *Leonardo da Vinci* programmas finansējumu vairāk nekā 2 miljonu eiro apjomā, īstenoti 205 Latvijā 2005. un 2006. gadā apstiprinātie

mobilitātes projekti. Tajos piedalījušies 896 dalībnieki no Latvijas profesionālās izglītības iestādēm, uzņēmumiem un dažādām organizācijām. 19 mobilitātes projektu dalībnieki konkursā bija pieteikuši savu veiksmes stāstu.

*Baiba Liepiņa no Rīgas Pārtikas ražotāju vidusskolas priecājas, ka atzinīgi novērtēta viņas dalība *Leonardo da Vinci* programmas projektā*

Rīgas Purvciema amatu vidusskolas audzēknes pasākuma dalībniekiem demonstrēja pašdarinātos tērpus, kas tapuši pieredzes apmaiņas projekta rezultātā

Pasākuma apmeklētāji informatīvajos materiālos iepazīstas ar projektu aprakstiem un dalībnieku veiksmes stāstiem

AKTUĀLI

Izsludināts konkurss...

—> 1. lpp.

laikā risinātu nozares kopīgās problēmas, rezultātā izstrādājot informatīvu materiālu vai organizējot konferenci, kurā iepazīstinātu interesentus ar kopīgi rasto problēmas risinājumu.

Inovāciju pārneses projekti nodrošina Eiropas valstu un pasaules labāko profesionālās izglītības metožu, materiālu, līdzekļu, darba formu u.c. adaptāciju, izplatīšanu un izmantošanu visā Eiropas Kopienā.

Sagatavošanas vīziņu projekti paredzēti, lai institūcijām palīdzētu atrast piemērotu partnerorganizāciju un izstrādātu mobilitātes, partnerības un/vai inovāciju pārneses projekta pieteikumu.

Sagatavošanas vizītes ietvaros ir iespējams apmeklēt nākotnes sadarbības partneru organizāciju, kā arī apmeklēt un piedalīties programmas dalībvalstu Nacionālo aģentūru organizētos kontaktsemināros.

Inovāciju attīstības projekti uzlabo profesionālās izglītības kvalitāti pro-

grammas dalībvalstīs, kopā meklējot risinājumus līdzīgām problēmām, veidojot jaunu izglītības politiku, saturu un metodes.

Sadarbības tīkla projekti nodrošina informācijas apkopošanu un apmaiņu par profesionālajā izglītībā aktuālu konkrētu, noteiktu tēmu.

Plašāku informāciju par programmu un projektu prasībām var iegūt, zvanot pa tālruni: 67830834, rakstot uz e-pastu: leonardo@viaa.gov.lv vai apmeklējot VIAA mājas lapu www.viaa.gov.lv/leonardo.

Sagatavošanas vizītes projekti – arī 2009. gadā

2009. gadā turpināsies pirms diviem gadiem sāktā tradīcija – *Leonardo da Vinci* programmas sagatavošanas vizītes projekti. Šāda prakse ieviesta, lai palīdzētu institūcijām atrast piemērotu partnerorganizāciju un izstrādātu mobilitātes, partnerības, inovāciju pārneses, inovāciju attīstības vai sadarbības tīklu projektu pieteikumu. Sagatavošanas vizīti ir iespējams īstenot arī pie jau zināma sadarbības partnera vai piedalīties programmas dalībvalstu rīkotajos kontaktsemināros. To laikā dalībnieki izstrādā konkrētas projektu idejas un ļoti bieži atrod labus partnerus starptautiskās sadarbības turpināšanai.

Sagatavošanas vizītes projekta pieteikumu var iesniegt ikviena organizācija, kas vēlas sagatavot *Leonardo da Vinci* programmas projekta pieteikumu. Sagatavošanas vizītes ietvaros ir iespējams:

- apmeklēt nākotnes sadarbības partneru organizāciju (ne vairāk kā 2 organizāciju apmeklējumi vienas vizītes laikā),
- piedalīties programmas dalībvalstu nacionālo aģentūru organizētajos kontaktsemināros.

Informācija par nacionālo aģentūru organizētajiem kontaktsemināriem ir pieejama Valsts izglītības attīstības aģentūras mājas lapā www.viaa.gov.lv/leonardo.

Sagatavošanas vizītes dod iespēju satikties potenciālajiem projektu partneriem, lai:

- definētu tālākās sadarbības mērķus un uzdevumus,
- noteiktu partneru lomu, atbildību un uzdevumus,
- izstrādātu tālākās sadarbības darba plānu,
- aizpildītu projekta pieteikuma veidlapu.

Gandrīz visi līdz šim pieteikti projekti ir arī īstenoti. 2007. gadā tika apstiprināti 49 sagatavošanas vizītes projekti, īstenoti – 46. Savukārt 2008. gadā no apstiprināta-

jiem 39 sagatavošanas vizītes projektiem īstenoti 37.

2009. gadā sagatavošanas vizītes projektiem ir atklātais konkurss. Pieteikties projektam var no 2009. gada 1. janvāra, un pieteikšanās turpināsies līdz pat gada beigām – 2009. gada 30. decembrim. Sagatavošanas vizītē var doties no 2009. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 30. aprīlim.

Šogad ir mainīts projektu pieteikšanas termiņš: sagatavošanas vizītes projektus var pieteikt ne vēlāk kā 5 nedēļas pirms paredzētās vizītes. *Leonardo da Vinci* programmas nodaļā jānogādā (pa pastu vai personiski) projekta pieteikuma oriģināls un divas tā kopijas, kā arī jānosūta pieteikums uz e-pasta adresi pieteikumi@viaa.gov.lv.

Maksimālais finansējuma apjoms vienam sagatavošanas vizītes projektam ir līdz 1000 EUR. Ieteicamais vizītes ilgums ir 3–4 dienas (2–3 nakts), maksimālais – 6 dienas (5 nakts). Svarīgi ir atcerēties – aprēķinot finansējumu, tabulā ir jāraksta tieši nakšu skaits. Ceļa izmaksas ir jāparedz reālās, nevis iespējamās, tāpēc laikus jāievāc precīza informācija ceļojumu aģentūrās, aviokompānijās. Ceļa izmaksās var iekļaut ceļa izdevumus no dalībnieka dzīvesvietas līdz sadarbības partnera iestādei un atpakaļ (iespējama ne vairāk kā 2 institūciju apmeklēšana). Vietējā transporta izdevumi ir jāsedz no uzturēšanās izmaksām. Apdrošināšana ir obligāta, izmaksas paredz no uzturēšanās izmaksām. Finanšu atskaites dokumentācija ir jākārtoti atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanas aktos paredzētajai kārtībai. Reizē ar gala atskaites oriģinālu un finanšu izlietojumu pamatojošu dokumentu kopijām jāiesniedz arī partnera apliecinājums par sagatavošanas vizītes laikā paveikto vai kontaktsemināra organizatoru izsniegts sertifikāts.

Tuvākajā laikā Eiropas Komisija apstiprinās pieteikšanās kārtību sagatavošanas vizītes projektiem *online* režīmā. Tāpēc sekojiet jaunumiem un lejupielādējiet dokumentus: www.viaa.gov.lv/leonardo.

Kontaktseminārs Zviedrijā

Valsts izglītības attīstības aģentūras *Leonardo da Vinci* programmas nodaļa kopā ar Zviedrijas, Islandes, Somijas un Dānijas Mūžizglītības programmas nacionālajām aģentūrām piedalījās starptautiska kontaktsemināra *Tools for Transparency within Vocational and Educational Training in Europe* organizēšanā potenciālajiem inovāciju pārneses projektu pieteikumu sagatavotājiem. Seminārs notika Zviedrijas pilsētā Sigtunā 2008. gada 19.–21. novembrī.

Semināra dalībniekiem bija iespēja uzzināt par *Leonardo da Vinci* inovāciju pārneses projektu 2009. gada konkursu un projektu pieteikumu sagatavošanu. Tā kā semināra tēma bija profesionālās izglītības kvalifikāciju caurspīdīgums, dalībnieki saņēma informāciju par šobrīd pastāvošo sistēmu tās nodrošināšanā (*ECVET*, www.ecvet.net). Semināra organizatori prezentēja vairākus sekmīgi īstenotus projektus, kuru rezultātus iespējams izmantot citās valstīs.

Kontaktseminārā piedalījās profesionālās izglītības mācību iestāžu, sociālo partneru, ar profesionālo izglītību saistīto valsts institūciju, uzņēmumu un asociāciju pārstāvji no Zviedrijas, Somijas, Norvēģijas, Dānijas, Islandes, Īrijas, Igaunijas, Lietuvas un Latvijas. Latviju seminārā pārstāvēja Profesionālās izglītības administrācija un profesionālās izglītības mācību iestādes.

Semināra materiāli pieejami Zviedrijas mūžizglītības aģentūras mājas lapā www.programkontoret.se.

Papildus apstiprināti seši mobilitātes projekti

2009. gada 16. janvārī *Leonardo da Vinci* programmas projektu Vērtēšanas komiteja izvirzīja apstiprināšanai sešus mobilitātes projektus, kas bija iekļauti 2008. gada konkursa rezerves projektu sarakstā. Apstiprināti ir tie projekti, kas saņēmuši kvalitātes ekspertu vērtējumu vismaz 61,5 balles.

Kopējais finansējuma apjoms šiem projektiem ir 34 701 EUR. Kopā ar septembra piešķirumu 15 rezerves sarakstā iekļautajiem projektiem ir apstiprināts finansējums 101 011 EUR apmērā.

No zemnieces par kosmētiķi – projekts *Aromatique*

Laikā, kad zemnieki Latvijā domā par jaunu produkcijas veidu apguvi, arī netradicionālās lauksaimniecības attīstību, zemnieku saimniecība „Janavas” pieteica mobilitātes prakses projektu – „Aromātisko augu pārstrāde” jeb *Aromatique*.

Anta Kučere,
zemnieku saimniecība
„Janavas”:

2008. gada projekta „Aromātisko augu pārstrāde” ietvaros man bija

iespēja doties uz prakses vietu Francijas uzņēmumā „*L'Herbier du Diois*”. Francijas uzņēmumā tika gūta gan teorētiskā, gan praktiskā apmācība, tajā skaitā – aromātisko ārstniecības augu audzēšanas un pārstrādes iemaņas. Projekta laikā iepazinu lielu aromātisko un ārstniecības augu sortimentu (160 dažādas kultūras), dažādus īpaši piemērotus augu pārstrādes veidus, destilēšanas tehnikas apguvi, ēterisko eļļu ieguvu un dažādu augu piemērotību pārstrādei. Projekta laikā bija iespēja sekot līdzi uzņēmuma ikdienas darba procesam.

Īpaši vērtīgi, ka projekta laikā man bija iespēja viesoties vairākās blakus esošajās zemnieku saimniecībās, kas arī nodarbojas ar aromātisko augu kultivēšanu un sadarbojas ar uzņēmumu „*L'Herbier du Diois*”. Tur guvu praktiskas iemaņas aromātisko augu kultivēšanā, iepazinu dažādas augu šķirnes, kā arī to kultivēšanas specifiku, ņemot vērā slimību profilaksi un maksimālu auga izmantošanu ēterisko eļļu ieguvē.

„*L'Herbier du Diois*” darbība ir saistīta ar aromātisko un ārstniecības augu pārstrādi, akcentējot sadarbību tieši ar bioloģiskās lauksaimniecības zemnieku

„*L'Herbier du Diois*” galaprodukcija – zāļu tējas

A. Kučere pie bioloģisko augu audzētavas

saimniecībām. Uzņēmums katram no 160 aromātiskajiem un ārstniecības augiem piemēro specifisku, precīzu pārstrādes tehnoloģiju, kas nozīmē arī destilēšanas mākslu, pulverizēšanas un kaltēšanas tehnikas, ēterisko eļļu ieguvu, analīžu veikšanu.

Viens no galvenajiem „*L'Herbier du Diois*” darbības mērķiem ir ilgtermiņa sadarbības projektu veidošana ar vietējiem, reģionālajiem un citu Eiropas valstu ražotājiem. Tādējādi tiek veicināta mazo un vidējo uzņēmumu attīstība. Balstoties uz biodinamisku reģionālo attīstību veicinošu un videi draudzīgu uzņēmuma filozofiju, „*L'Herbier du Diois*” attīsta projektus dažādu valstu zemnieku saimniecībās: Austrijā, Nīderlandē, Itālijā, Portugālē, Spānijā, Peru, kā arī Armēnijā un Gruzijā. Šī bija pirmā reize, kad uzņēmumā praktizējās pārstāvis no Latvijas. Jāatzīst, tas bija liels izaicinājums un ieguvums Aizkraukles rajona Kokneses pagasta zemnieku saimniecībai, kuru pārstāvu.

Prakses laikā gan vācu augus uz lauka, gan strādāju aromātisko augu pārstrādes rūpnīcā, kur norit augu smalcināšana, pulverizēšana, šķirošana, žāvēšana, fāsēšana. Interesanti bija mēģinājumi praktiski ražot destilātu un sejas krēmus. Destilēšanas uzņēmumā zemnieki nogādā apžāvētu produkciju un saņem preti destilātu. Pēc tam to pārdod parfimērijas rūpnīcām. Tas ir vienīgais šo saimniecību peļņas avots.

Prakse bija noorganizēta intensīvā režīmā, divdesmit dienu laikā – no 2008. gada 1. septembra līdz 21. septembrim apgūts un iepazīts ļoti daudz jauna!

Viesojoties šajā gleznainajā vietā Francijas dienvidos, bija iespēja ne tikai pilnveidoties profesionāli. Brīvo laiku ar lielu ieinteresētību veltīju dažādiem kultūras un izklaides pasākumiem. Apmeklēju vietējos kultūras pasākumus Šatjonā. Īpašs piedziņojums bija vīna svētki. Interesantas bija nejausās tikšanās ar bioloģiskajiem lauksaimniekiem, kādu sejas krēmu ražotāju un bioloģisko lavandas eļļas ražotāju–destilētāju. Marseļa tika iepazīta pa vilcieniņa logu, bet ar kuģīti varēja nokļūt līdz Monte Kristo salai.

Francijas iedzīvotāji ir izteikti bioloģiskās lauksaimniecības produkcijas atbalstītāji. Viņi saka: mums ir vienalga, ko ģērbt mugurā, bet nav vienalga, kas vēderā. Pēc šīs vizītes mans sapnis ir: kaut Latvijas iedzīvotāji domātu un darītu tāpat kā francūži! No Latvijas bioloģiskajām izejvielām, pievienojot no Francijas atvestās izejvielas, jau esmu saražojusi pirmās 50 burciņas krēma. Tās savu ceļu pie klientiem atradušas Ziemassvētku tirdziņā.

Ar prieku jāatzīst, ka būt Francijā, stažēties nopietnā uzņēmumā un iepazīt vietējos cilvēkus ir prātam neapņemama iespēja. Tāpēc vislielāko pateicību par šo iespēju saku Valsts izglītības attīstības aģentūrai!

Ar projekta rezultātiem esmu iepazīstinājusi Latvijas Bioloģisko zemnieku savienības kopsapulces dalībniekus un Vides veselības saimes apmācību dalībniekus.

Kas no Zviedrijā redzētā var derēt Latvijā

2008. gada nogalē *Leonardo da Vinci* pieredzes apmaiņas projekta ietvaros Zviedrijā viesojās septiņi Dienvidkurzemes virsmežniecības darbinieki, kas ziemeļu zemē iepazinās ar pieredzi un guva jaunas zināšanas mežu apsaimniekošanā.

Jānis Iesalnieks,
Dienvidkurzemes
virsmežniecības
virsmežzinis:

To jau visi zina, ka Eiropas nauda pieejama katram, tikai nedrīkstam būt slinki to paņemt. Pērn saņēmām informāciju, ka dažādu valsts iestāžu darbiniekiem ir iespēja izmantot ES naudu savas kvalifikācijas paaugstināšanai. *Leonardo da Vinci* programma paredzēta pieredzes apmaiņai ar sadarbības partneriem ārzemēs. Par šo iespēju uzzināju Valsts izglītības attīstības aģentūras prezentācijā Valsts meža dienestā. Uzrakstīju projektu. Bijām iecerējuši aizbraukt visi 13 mežziņi, bet naudu iedeva septiņiem. Saņēmām 12 200 eiro jeb aptuveni 8000 latu. Pietika ceļam un uzturēšanās vajadzībām, arī angļu valodas kursiem.

Mums bija interese iepazīties ar visu mežu sistēmu. Kāda zviedru firma noorganizēja tikšanos ar pārstāvjiem no lieliem un maziem uzņēmumiem, profesionāliem meža apsaimniekotājiem un fermeriem, kolēģiem no turienes Valsts meža dienesta, pašvaldību vadītājiem. Guvām daudzpusīgu ieskatu Zviedrijas meža nozarē.

Eiropā mežs ir dabīga ekosistēma, tas te ir un būs vienmēr, tomēr sabiedri-

bai vajag, lai mežs dotu arī iespējami lielas vērtības. Izskatās, ka zviedri kaut ko ir nogulējuši, nozare ir atstāta novārtā. Tagad viņi domā, ka vajadzētu darīt kā Latvijā, atgriezties pie noteiktām prasībām jaunu audžu kopšanā. Šobrīd viņiem ir apmēram divi miljoni hektāru nekoptu audžu, tās ir milzīgas platības! Mēs neatstājam nevienu izcirtumu bez uzraudzības. Tas nav tikai īpašnieka īstermiņa interesēs. Mežs jāatjauno, lai labums ilgtermiņā būtu gan īpašniekam, gan visai sabiedrībai.

Mūsu sadarbības partneri bija izplānojuši brauciena maršrutu, atraduši naktsmājas. Pirmā ilgākā apstāšanās bija Gamalkropas meža skolā. Trīs dienās iepazīnāties ar programmu, ko viņi māca saviem studentiem. Tā ir skola, kurā iegūst pirmā līmeņa augstāko izglītību. Tiek apgūtas iemaņas, kas nepieciešamas kompleksai meža apsaimniekošanai. Skolā ir 18 studentu, viņi mācās divus gadus, uzņemšana ir tikai katru otro gadu. Tie ir vidusskolu absolventi, kam tomēr jau ir bijusi kaut kāda saistība ar meža nozari, ir arī vecāki cilvēki, kuri varbūt paaugstina kvalifikāciju, lai noturētos darba tirgū. Skolu uztur sabiedriskā labuma finanšu fonds, kurā naudu iemaksā gan valsts, gan arī lieli kokapstrādes uzņēmumi.

Ombergas ekoloģiskajā parkā bijām divas dienas, vienu dienu aizbraucām uz Jenčepingas reģionālo lauksaimniecības izstādi. Ekoloģiskais parks līdzīgs mūsu nacionālajam parkam. Tas nav rezervāts, bet gan vieta, kur atpūsties, iegūt zināšanas par dabu.

Lielu postu Zviedrijas mežiem nodarīja 2005. gada janvāra vētra *Gudruna*. Vējgāze radīja milzīgu koksnes pārpro-

dukciju, joprojām daudz koku atrodas krautuvēs. Pēc vētras valdība uzdeva meža dienestam izstrādāt speciālu programmu, kā palīdzēt uzņēmējiem un mežu īpašniekiem tikt galā ar postījumiem. Tika mainīta nodokļu sistēma, normatīvie akti. Kā zināms, koksne nesazilē, ja to glabā ūdenī speciālos koksnes dārzos, tāds bija arī Kuldīgas *Vulkānā*. Zviedru valdība atļāva izmantot dažus ezerus koksnes glabāšanai. Protams, uz pāris gadiem tika sabojāts ūdens, bet izglābti miljoniem kubikmetru koksnes. Redzējām arī citu risinājumu. Kāda firma bija riskējusi un par relatīvi zemu cenu nopirkusi divus miljonus kubikmetru koksnes, sakrāvusi to vecā lidlaukā ap 13 metru augstās grēdās. Lai koksne nesazilētu, to nepārtraukti mitrina, un tā joprojām ir labā kvalitātē.

Pieminēšanas vērts ir Zviedrijas bioenerģētika. Ja mēs sapņojam par milzīgas spēkstacijas būvi un savā starpā stīvējas ogļu un gāzes piegādātāji, tad zviedru politikas ir skaidra. Viņi ar nodokļu sistēmas palīdzību stimulē izmantot atjaunojamos resursus – koksnes atlikumus – lielas jaudas koģenerācijas stacijās. Tas nozīmē, ka tiek ražots siltums un elektrība. Mēs bijām Vekšē, tur ir 105 megavatu jaudas stacija un viss tiek saražots tikai no koksnes atlikumiem. Tā ir šķelda, zāģskaidas, mizas, piejauc arī kūdras un komunālos atkritumus. Viss tiek sadedzināts! Un tas rada enerģētisku neatkarību. Vienīgais ierobežojums – šis kurināmais ir ar lielu tilpumu, to neatmaksājas vest tālāk par 100 km. Rīgu tā nevarētu apkurināt, jo meži ir pārāk tālu, bet jebkuru citu pilsetu gan. Kuldīga ir pozitīvs piemērs. Ir arī cita problēma – vasarā nav īsti, kur likt saražoto siltumu, bet arī elektrības patēriņš tad ir mazāks, un var kurināt ar nepilnu jaudu.

Interesanta ir Latvijas mežinieku iepazītā zviedru pieredze cīņā ar egļu astoņzobu mizgrauzi. Mums ir atšķirīga izpratne par atbildību pret īpašumu. Zviedrijā ir atļauts svaigi invadētas egles izcirst, bet ar noteikumu, ka tās nekavējoties izved no cirstas. Kukaiņi paliek zem mizas. Ja koks paliek mežā kaut vai pāris nedēļas, tad ir tieši pretējs efekts. Bet kā notiek pie mums? Saimnieks nocērt egles, bet kaut kas gadās ar traktoru vai balķu iepircēju, un koki paliek cirstmā. Tādēļ mēs iz- → 7. lpp.

Projekta dalībnieki pirms ekskursijas uz ozolu un dižskābāržu audzi

Kontaktseminārs Ungārijā – jaunas idejas un partneri

Leonardo da Vinci programmas nacionālās aģentūras no septiņām valstīm (Spānija, Francija, Ungārija, Beļģija, Turcija, Lielbritānija un Itālija) 2008. gada otrajā pusgadā rīkoja kontaktseminārus, kuros projektu pieteicēji varēja nodibināt jaunus kontaktus, iepazīties ar citu valstu pieredzi un pārrunāt nākotnes projektu idejas.

Aivars Ozols,
Saldus Profesionālās
vidusskolas direktora
vietnieks:

Uz minētajām valstīm bija iespējas pieteikt sagatavošanas vizīti un saņemt finansējumu, uzrakstot pieteikumu VIAA *Leonardo da Vinci* programmas nodaļai.

Kontaktsemināru tēmu loks bija ļoti plašs ar iespējām veidot jaunus mobilitātes, partnerības, inovāciju attīstības un inovāciju pārneses projektus. Izvēlējot semināru Ungārijā ar tēmu *Enhancing the attractiveness of vocational education and training*. Seminārs bija ļoti plaši apmeklēts, 14 valstis (Ungārija, Čehija, Dānija, Somija, Francija, Vācija, Itālija, Lietuva, Portugāle, Slovākija, Spānija, Zviedrija, Lielbritānija un Latvija)

pārstāvēja 71 dalībnieks. Latviju pārstāvēju gan es, gan Rīgas biznesa skolas skolotāja Una Pentjuša. Seminārā bija pulcējušies skolotāji no profesionālās izglītības iestādēm un arī institūcijas, kas savā valstī īsteno *Leonardo da Vinci* programmu.

Iepriekšējā kontaktseminārā Beļģijā bija ļoti plaši pārstāvēts informācijas tehnoloģiju virziens, savukārt šoreiz – veselības aprūpe. Vīsi dalībnieki izteica vēlēšanos sadarboties mobilitātes un salīdzinoši jaunajā partnerības projektā. Daudzi dalībnieki šajos projektos spēra pirmos soļus. Tas arī bija jūtams organizatoru sastādītajā programmā, kur zināms laiks tika veltīts pamatu apguvei. Darbs bija veiksmīgi organizēts 20–30 cilvēku lielās grupās pa sadarbības virzieniem.

Saldus Profesionālajai vidusskolai seminārs bija veiksmīgs: esam ieplānojuši sadarbību ar Ungāriju (vadošā valsts šajā projektā), Franciju un Austriju, lai īstenotu partnerības projektu izglītības programmā „Viesnicu serviss”. Līdz šim vissarežģītāk ar mobilitātes projektiem bija nodrošināt mūsu jauno specialitāti izglītības programmā „Būvniecība” ar specializāciju ceļu būvtehniks. Seminārā tomēr guvām apstiprinā-

jumu, ka Francijas pārstāvji ir gatavi sadarboties, uzņemot mūsu audzēkņus un deleģējot uz Latviju savus audzēkņus.

Semināra trīs darba dienas aizritēja strauji, iegūti jauni draugi, nodibināti jauni kontakti. Tāpat jāatzīmē, ka semināra organizatori bija domājuši par papildītu brīvā laika pavadīšanu, atmiņā paliks ekskursija pa naksnīgo Budapeštu ar vakariņām viņa muzejā.

Projekta dalībnieki. Skotijas pārstāvis Bills Stalkers (no labās) un Aivars Ozols no Latvijas semināra saviesīgajā vakarā

Kas no Zviedrijā...

→ 6. lpp.

vēlējāmie mazākā ļaunuma principu un neļaujām invadētos kokus cirst.

Medijamie dzīvnieki arī Zviedrijā rada mežu īpašniekiem zaudējumus. Zviedrijā aļņu dēļ sāk atteikties no priežu audzēm, to vietā stādot egles, lai gan augsne nav piemērota. Medību tiesības pieder mežu īpašniekiem. Viņi tās var pārdot tālāk. Cena ir atšķirīga. Lielo pilsētu tuvumā nomas maksa ir ļoti augsta, un reizēm izdevīgāk uzturēt nevis mežsaimniecību, bet gan medību saimniecību. Aļņi ir galvenie medijamie dzīvnieki Zviedrijā. Aļņu medības atļautas trīs nedēļas oktobra sākumā. Mednieks maksā valstij par medību atļauju 400 kronu jeb Ls 28 gadā. Savas korekcijas ieviešot arī vilki. Tie sastopami tikai vienā Zviedrijas daļā – Vermlandē. Tur uzskaitīti 200 vilki, kuri nodara pos-

Projekta dalībnieki iepazīstas ar pētījumu zinātniski pētnieciskajā mežsaimniecībā

tu lauksaimniecībai un medību saimniecībai. Pārējā teritorijā vilku nav, tāpēc vidējais blīvums valstī nav liels, un vilkus Zviedrijā nav atļauts medīt. Becri Zviedrijā nekādu redzamu postu nerada, tur ir citāds reljefs.

Nav jau tā, ka tagad uzreiz varēsīm Zviedrijā redzēto izmantot. Bet, uzturo-

ties tikai savā vidē, mēs zaudējam spēju saskatīt un izvērtēt alternatīvas. Brauciena galvenā vērtība – mūsu cilvēki paplašināja redzesloku.

Saisināti pārpublicēts no laikraksta „Kurzemnieks”, autors žurnālists Juris Lipsnis. Jāņa Iesalnieka arhīva foto.

Jūrnieku sertifikātu viltojumi – drauds kuģošanas drošībai

2008. gada oktobrī noslēdzās divus gadus ilgušais *Leonardo da Vinci* programmas pilotprojekts „Jūrnieku sertifikātu viltojumi – drauds jūrnieku sagatavošanas sistēmai”. Projektu vadīja Latvijas Jūras administrācijas Jūrnieku reģistrs, bet tā īstenošanā piedalījās partneri no Vācijas, Lielbritānijas, Latvijas un Lietuvas.

Kapt. Jāzeps Spridzāns,

Latvijas Jūras administrācija, Jūrnieku reģistra vadītājs:

Projekta mērķis bija apzināt viltojumu izplatību, iepazīties ar pieredzi citās ES valstīs, apkopot labāko praksi un izstrādāt sistēmu cīņai pret viltotiem jūrnieku dokumentiem, ko varētu sekmīgi izmantot starptautiskā līmenī. Efektīgas pretviltojumu sistēmas ieviešana sekmētu uzticību kompetences sertifikātiem starpvalstu līmenī, radītu lielāku drošību jūrā.

Nav noslēpums, ka daļa jūrnieku, izmantojot globālo darba tirgu, cenšas iekārtoties darbā uz kuģiem, viltojot dokumentus. Tas būtiski apdraud kuģošanas drošību, rada briesmas cilvēku dzīvībai, kuģiem, kravai un apkārtējai videi. Starptautiskā Jūrniecības organizācija (IMO) un Eiropas Komisija (EK) regulāri vērsas pie valstu administrācijām ar aicinājumu aktivizēt cīņu pret viltojumiem, izstrādāt procedūras viltojumu apkarošanai. Publiskajā telpā ir pieejami dažādi pētnieciskie dati, kas liecina, ka viltojumu izplatība starptautiskajā kuģošanā ir ievērojama. Piemēram, SIRC (Jūrnieku Starptautiskais pētījumu centrs), veicot IMO pasūtīto pētījumu, 2001. gadā atklāja 12 635 viltoto dokumentu izmantošanas gadījumus.

Latvijā nopietnu darbu ar jūrnieku viltoto dokumentu izskaušanu uzsāka 2003. gadā. Pirmajā gadā rezultāti bija šokējoši. Šodien var teikt, ka sešu gadu laikā Latvijas Jūrnieku reģistrs ir pārbaudījis visus aktīvo jūrnieku kompetences sertifikātus, mācību diplomus un atestātus, kursu apliecības, medicīnas sertifikātus. Pēdējā laikā re-

ti tiek uzieti svaigi viltojumi. Cīņa ar viltojumiem ir darbietilpīga un prasa kompleksu pieeju, gan pārbaudot dokumentu izcelsmi, veicot preventīvus pasākumus un neatstājot pretlikumīgas darbības bez soda sankcijām, gan izveidojot sistēmu, kas visefektīvākā veidā izslēdz iespēju saņemt darbu uz kuģa cilvēkam bez legāliem dokumentiem. Latvijā šāda sistēma, kurā piedalās Jūrnieku reģistrs, izglītības iestādes un mācību centri, kruīza kompānijas, un tiesībsargājošās iestādes, ir izveidota un veiksmīgi darbojas.

Veicot viltojumu apzināšanu projekta laikā, tika konstatēts, ka viltojumu spektrs ir ļoti daudzveidīgs, bet maz apšķiras pēc ģeogrāfiskās atrašanās vietas. Gan Latvijā, gan Apvienotajā Karalistē tiek konstatēti vienādi viltojumu veidi. Tiek viltoti mācību diplomu, kompetences sertifikātu un to apstiprinājumu, kursu apliecības, ieraksti jūrnieka grāmatiņā par braukšanas cenzu, medicīnas sertifikāti, tiek laboti derīguma termiņi, viltoti eksāmenu rezultāti utt.

Projekta ietvaros 2007. gada vasarā Latvijas Jūras administrācija Rīgā organizēja ES starptautisku semināru, kurā piedalījās ES eksperti un IMO pārstāvis A. Mahapatra. Tika prezentēta dažādu valstu pieredze viltojumu apkarošanā, izstrādātas kopējās nostādnes cīņā ar viltojumiem, kā arī izteikti piedāvājumi papildināt darbu ar tiešo kontaktu izveidošanu starp atbildīgajām personām visās ES valstīs. Projekta gaitā šādas kontaktpersonas tika apzinātas un attiecīgie saraksti izveidoti un izplatīti starp visām ES valstu Jūras administrācijām. Tagad ir izstrādāts speciāls, internetā lietojams datu bāzes projekts ar ES valstu jūrnieku dokumentu paraugiem. Diemžēl ļoti ierobežotais projekta budžets neļāva to attīstīt visā Eiropā,

tāpēc tajā ir ievietoti tikai dažu valstu dokumentu paraugi, bet izstrādātā datu bāze var tikt izmantota tālākai attīstībai. Jāatzīmē, ka darbs pie projekta izsauca pastiprinātu interesi gan IMO un tās dalībvalstu vidū,

gan EMSA, EK un Kopienas dalībvalstu jūrniecības organizācijās. Pastiprinātu interesi par projektu izrādīja eksperti no daudzām valstīm ārpus Eiropas Savienības, piemēram, Filipīnās, ASV, Libērijā, Maršalu Salās u.c. Projekta ietvaros esam izstrādājuši arī mājas lapu internetā www.getquality.net.

Darba procesā projekta partneri secināja, ka cīņa ar viltojumiem dos vajadzīgos rezultātus starptautiskajā mērogā tikai tad, ja starptautiskajos līgumos (konvencijā) iekļaus obligātās tiesiskās normas, kuras pieprasītu pārbaudīt uz autentiskumu caur izdevējstādēm pilnīgi visus ar jūrnieku sertifikāciju saistītos dokumentus. Šajā sakarā Latvijas Jūrnieku reģistrs izstrādāja priekšlikumus starptautiskās konvencijas grozījumiem, kurus 2007. gadā akceptēja Briselē un kā kopīgos ES dalībvalstu priekšlikumus nosūtīja uz IMO. Grozījumi šodien ir iekļauti IMO konvencijas grozījumu projektā, kuru plānots apstiprināt 2010. gadā.

Īsumā pilotprojekta secinājumi ir šādi: ņemot vērā globālo jūrnieku darba tirgu, vienas valsts ietvaros nav iespējams veiksmīgi iznīdēt viltojumus. Ir vajadzīga atbildīga un adekvāta rīcība no visu jūras valstu puses. Pretviltojumu sistēmai jābūt vērstai uz to, lai darbu uz kuģiem varētu saņemt tikai jūrnieki ar likumīgiem dokumentiem. Tas likvidēs motivāciju jūrniekiem tērēt resursus viltojumiem, kurus nevarēs lietot. Izstrādātās pretviltojumu sistēmas apraksts ir atrodams projekta mājas lapā, vai pēc pieprasījuma Jūrnieku reģistrā. Kā rakstīja pēc noslēguma konferences Londonas ikmēneša jūrniecības žurnāls *Ship Management International*: problēma ir aktuāla, sistēma ir labi izstrādāta, bet tagad ir jāseko institūciju (tādu kā IMO) darbībām, lai to ieviestu.

